1

Suposo que ho heu llegit o, si sou prou granats, que us en recordeu, car hi ha coses que no s'obliden: durant el maig francès del seixanta-vuit, algú va escriure «La imaginació al poder» en una paret de les escales de la Facultat de Ciències Polítiques. Però no sé si us heu adonat que ara, al cap de tretze anys, hi ha un indret on s'està materialitzant aquesta esperança: l'Estat espanyol. No pas, certament, com hauria volgut l'autor de la pintada anònima, el qual devia pensar en una imaginació creadora i, doncs, de les que alliberen, mentre la que es posa a contribució en aquesta península on es van evaporant les essències espirituals de l'occident sembla que es proposi un cop més, entre altres objectius, que de moment deixarem a banda la destrucció de les cultures anomenades minoritàries, entre elles la catalana. Busca, com feia el feixisme que acabà avergonyint-se del seu nom sense negligir la seva tasca, el càstig.

Hom podria preguntar, seguint idees de Nietzsche, si se'ns vol castigar com a posseïdors d'un privilegi o per tal d'acabar amb un element atrofiat que impedeix una realització «nacional» sota la direcció monopolitzadora d'una comunitat que té escampades les seves forces d'ocupació arreu de les colònies. Podria haver-hi una mica de cada cosa. De privilegi potser se'n pot parlar si tenim en compte l'existència d'una mentalitat centralista per la qual ho és la diferència. Observeu com totes les harmonitzacions que hem sofert des que Isabel la Catòlica somniava en la triple unitat lingüística, religiosa i política s'entenen com una integració als valors de Castella; mai no es contemplen com un respecte entre les diferents col·lectivitats i cada vegada es tracta, per tant, no pas d'una convivència de cultures que podrien fecundar-se mútuament, sinó de l'exigència d'una renúncia per part nostra al dret de ser. L'assumpte de la llengua

ho demostra prou: encara avui la del poble hegemònic és oficial a casa nostra, quan la catalana no ho és a casa del veí.

També es podria parlar, potser, de l'element atrofiat, puix que des de l'òptica centralista la cultura catalana és insignificant i la llengua tan inepta per a les grans disciplines del saber que defensar-la deu caure en aquella categoria de l'*aldeanismo* tan cara al ministre d'Administració Territorial. Amb aquesta idea és natural que els irriti la resistència que oposàvem al seu anorreament durant la dictadura i l'interès amb què, quasi paralitzat, es rebordonia. Aquest inici de recobrament que té lloc cada vegada que la saba pot circular, ni que sigui vigilada, contraria els propòsits de l'administració, la qual, obligada a concessions per allò de fer democràtic que ens atansa a la santa germandat de l'OTAN, ensenya l'orella de la seva intolerància sempre que en té l'ocasió.

Siguin però els que siguin el motiu i el sentit del càstig, la palmeta encara pega. Per tal d'evitar fins on és possible les prohibicions descarades que sempre perjudiquen la imatge de l'equip que duu la nau, ara se n'encarreguen els «imaginatius» quan troben una manera de reformar l'Estatut amb lleis que procuren no mirar de massa a prop la Constitució espanyola; quan gairebé sistemàticament el Govern central recorre davant del Tribunal Constitucional contra les lleis elaborades pel Parlament de Catalunya (ja són quatre les incriminades, i tot just comencem); quan a València els ucedistes i aliats de tota jeia s'inventen un idioma deslligat del català; quan el ministeri d'Educació i Ciència convoca oposicions a una càtedra de llengua catalana en la seva *modalidad balear*; quan un governador civil es nega a contestar una pregunta en la nostra parla i vol que se li formuli en castellà bo i que entén l'idioma del país; quan s'envia a casa nostra un virrei que, nat i tot a Catalunya, ignora l'idioma del poble al qual l'han destinat; quan el ministeri d'Obres Públiques obliga a retolar en castellà les nostres carreteres per por que els súbdits no s'hi perdin… I quants quans, petits i grans, lector, perquè de la missa no en sabem la meitat!

I la imaginació, a voltes, arriba més enllà, crea figures delictives que amaguen d'altres intencionalitats o pretenen d'amagar-les sense aconseguir-ho. Així, per exemple, llavors de la trobada independentista a Tàrbena, aquest estiu, uns nois que hi anaven foren detinguts i acusats «d'alteració de la circulació per activitats polítiques», un càrrec que o molt m'equivoco o encara no s'havia fet mai a ningú, com també em sembla que és inèdit penyorar algú que, ves per on!, parlava en català en un acte públic, per una presumpta «conducta contra la disciplina

dels bons costums», fórmula que, de passada sigui dit, impressiona per la seva elaboració.

Confessem, tanmateix, que es tracta d'una imaginació raquítica, severament racionada, com sembla inevitable quan se serveixen idees velles i projectes atrotinats. De trifulga en trifulga i de tragèdia en tragèdia, se'ls hauria d'haver acudit, als homes de l'administració central que escampen arrels cap a la perifèria, que si un poble resisteix durant tants segles una voluntat estranya de digerir-lo, per alguna cosa deu ser. O potser se'ls ha acudit i no gosen preguntar-ho? És probable. Més aviat tendeixen a ofegar les respostes quan algú contesta sense que l'interroguin.

Diario de Barcelona, 28 d'octubre de 1981